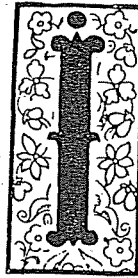

İlahiyat

EBU'L-HASAN
ALİ NEDEVÎ

ŞEKİL ve RUH

2

İSLÂM'IN şekli ile dünya milletleri ve orduları arasında defalarca mücadele çıkmış ve her defasında şekil mahcup ve mağlûp olmuştur. İnsanlar bunu bizzat İslâm'ın hezimet ve mağlûbiyeti sanmışlar ve bu sebeple İslâm, gözlerinde küçülmüş, kalblerinden heybeti zâil olmuştur. Onlar bilmiyorlar ki İslâm dîni uzun zamandan beri harp sahasına çıkmamış, dünya milletleriyle karşılaşmamıştır. Bilmiyorlar ki meydana görünen İslâm'ın hakikati değil şeklidir; elbette ki şekil vâkı'n önünde mağlûp olacaktır.

Birinci Dünya Harbi'nde bazı Avrupa devletleri Müslüman Türkiye'ye, bütün Avrupayı korku ile titreten ve defalarca onun devletlerini alt-üst eden Türkiye'ye hücum etmişlerdi. Bu defa da Türkiye İslâm'ın cılız bir şeklini taşımakta ve imanın hakikatinden birçok şeyler kaybetmiş bulunmakta idi. Neticede mukavemet gösteremedi, birçok ülkesini kaybetti.

FİLİSTİN'DE Siyonistlerle savaşmak için yedi Arap devleti toplandı. Bu Arap devletleri rûhan hasta bulunuyordu. Avrupa materyalizmi kalblerinin korunu ve Allah yolunda cihad alevini söndürmüştü, onlara hayatı ve aşağı zevkleri sevdirmişti. Üstelik onlar harp hazırlıkları ve modern silâhlar bakımından da çok geri bulunuyorlardı. Böylece Müslüman Araplarla Siyonist Yahudiler arasındaki harp İslâm'ın şekli ile kuvvet, modern cihazlanma ve cesaret arasında meydana gelen bir mücadele halini aldı. İşte bu harbin neticesi, şekil ile kuvvet arasında vukû bulan her mücadelenin neticesi gibi oldu.

İslâmî şeklin de Allah nezdinde bir değeri mevcuttur. Çünkü uzun asırlar onun içinde hakikat yaşamıştır. Allah onu sever, zira o, dostlarının ve sevdiklerinin şeklidir. Biz şeklin ehemmiyetini inkâr etmeyiz. Çünkü İslâm'ın şeklinden imanın hakikatine geçmek, küfrün hakikati veya şeklinden iman ve İslâm'ın hakikatine geçmekten çok daha kolaydır. O halde bu şekli muhafaza etmeli, onu elden çıkarmamalıyız. Fakat onunla yetinmemiz, hakikat ve rûhu ihmal etmemiz hiç bir zaman doğru değildir.

Aziz müslüman nesli! Allahın va'dettiği, dünyadaki fetih ve zafer, âhiretteki kurtuluş ve seâdet... bütün bunlar İslâm'ın hakikatine bağlıdır. Yüce Allah şöyle buyurmuştur :

TERCEME :

Bekir TOPALOĞLU

İst. Yük. İslâm Enstitüsü
Mezhepler Tarihi Asistanı

«Gevşeklik göstermeyin, üzülmeyin de. Eğer hakikaten mü'minseniz, siz en üstünsünüz.» (Âl-i İmran, 139).

Şüphé edilmez ki bu âyette Müslümanlara hitabedilmektedir. Bununla beraber yeryüzünde izzet, şeref, üstünlük ve hâkimiyet için imanı şart koşmuştur. Diğer bir âyette buyrulur :

«Muhakkak ki biz, peygamberlerimize ve mü'minlere bu dünya hayatında da, şâhitlerin ayakta duracakları kıyamet gününde de yardım ederiz.» (el-Mü'min, 51).

Yine buyurdu :

«Allah, içinizden iman edip, güzel amel ve harekette bulunanlara va'detti ki : daha evvel gelenleri hükümran kıldığı gibi, onları da yeryüzüne hükümran kılacak, kendileri için beğendiği İslâm dinini her halde temelleştirip yayacak, onların içindeki korkuyu kaldırıp emniyet verecek. Onlar yalnız bana tapacak, bana hiç bir şerik koşmayacak. Kim bundan sonra nankörlük ederse, işte fâsık olanlar onlardır.» (en-Nür, 55).

B ÜTÜN bu va'dler, iman ve sâlih ameller esasına bağlı yapıldığı halde, ayrıca Müslümanlarda iman ve tevhidin hakikatının bulunması da şart koşulmuştur.

Bu asırda en ehemmiyetli dinî vazife ve Müslümanlara yapılacak en büyük hizmet, kalabalık kitleleri ve büyük çoğunluğu, İslâm'ın şeklinden onun hakikatine geçmeye da'vet etmektir. Çalışanlar böyle bir iş için çalışsınlar, gayret ve mesâlelerini, İslâm âleminin cesedine İslâm ruhunu üflemeğe sarfetsinler, elden gelen hiç bir imkânı geri bırakmasınlar. Ancak bu sayededir ki İslâm milletinin durumu değişir ve onun neticesinde bütün dünyanın durumu... Çünkü dünyanın durumu İslâm milletinin durumuna, İslâm milletinin durumu da İslâmın hakikatine bağlıdır. İslâmın hakikatı Müslüman milletlerden zâil olunca, dünyayı İslâmın hakikatine kim da'vet eder, ona kim ruh telkin edebilir? Efendimiz İsâ (a.s.) havârilere şöyle buyurmuştur : «Siz yeryüzünün tuzusunuz, tuzun tuzluluğu yok olunca, yemeğin tuzunu né temin eder?»

B UGÜNKÜ hayatımız ruhsuz bir ceseden ibaret kalmıştır. Çünkü milletin büyük çoğunluğu ruhtan mahrum, hakikatten uzak bulunmaktadır. O halde ruh ve hakikat beşeriyet hayatına tekrar nasıl avdet etsin?!

Üzerinde yaşadığımız dünyada öyle milletler vardır ki tâ eski asırlardan tutunuz da günümüze kadar hakikat ve ruhtan yoksun olarak yaşarlar. Bunlarda olsa olsa alışılmış bazı inançlar ve ruhtan uzak ehemmiyetsiz birkaç şekil kalmıştır. Bunların dinî ve rûhî hayatı sona ermiştir.

Binâenaleyh hiçbir hareket veya şahsiyetin, böylelerine yeniden dinî hayatı ve hakikî canlılığı aşılması mümkün değil-

dir. Hatta bütünüyle bir milleti yeniden yetiştirmek, bu milletleri islâh etmek, dinî ve ahlâkî hayatlarını tekrar canlandırmaktan daha kolaydır.

Çünkü bu milletlerin din bağları tamamen çözülmüş; dinî, ahlâkî ve ruhî hayatın kaynağından alâkaları olduğu gibi kesilmiştir.

İ SLÂM millete gelince — illetleri ve za'fiyetine rağmen — dinin aslına bağlıdır. Yani Allah'a, Peygamber'e inanmakta, Âhiret'e ve hesap gününe kat'iyetle iman etmektedir. Bunları asla terk etmemiş, diğer milletler gibi bunlardan kesilip kopmamıştır. Hatta denebilir ki Müslümanların avâmını teşkil edenlerden birçoklarının imanı diğer milletlerin havassından bir çoğunun imanını ve dindarlığını geride bırakır; metanet, sebat ve kuvvet bakımından ona fâik gelir. Şunu da kaydetmeliyiz ki Müslümanların kitabı olduğu gibi ellerinde bulunmaktadır, eski kitaplarda olduğu gibi tahrife uğramamıştır. Onların Peygamberlerinin hayatı ve güzel örnek teşkil eden hâl ve hareketi de kendilerince tamamen mâlûmdur. Binaenaleyh dine da'vet etmek kolay, dinî hayatı yenilemek mümkündür. Kalbler buna hazırdır. İman ateşi sür'atle alevlenebilir. Hakikat ile şekil arasındaki mesafe ise kısadır. Bu ikisi arasındaki köprü imanı yenilemeye, yeniden dine dönmeye, onun ruhuyla doymaya ve hakikatiyle süslenmeye da'vetten ibarettir.

Bu asırda İslâm'ın hakikatının tekrar meydana çıkacağından ümit kesmiş değilim. Zamanın değiştiğini, Müslümanların İslâm ruhundan cidden uzaklaştığını ve binâenaleyh yeniden İslâm'ın hakikatının zuhur edip gâlib gelmesine ihtimal bulunmadığını asla kabul etmeyiz.

G EÇMİŞE bakacak olursanız, muhterem okuyucular, İslâm'ın hakikatını tarihin fecrinde dimdik ve sağlam olarak ayakta görürsünüz. Hakikat ne zaman sinmiş gibi görünürse yeniden sıyrılarak ayağa kalkar, her gizlendikçe daha açık bir şekilde meydana çıkar. İslâm'ın hakikatı ne zaman İslâm âleminin ülkelerinden bir ülkede veya İslâm tarihinin asırlarından bir asır içinde tecelli ederse hemen gâlib gelir, muzaffer olur, insanların tecrübe, kıyas ve tahminleri de boşa çıkar. Durumumuzun o mes'ut mâzideki şekline dönmesi yakındır. İnsanların gönüllerinde Asr-ı Saadetin tatlı meltemi esmeye başlamıştır. Hiç şüphé edilmez ki, bu asırda İslâm'ın hakikatı bir millette temsil edilip meydana çıktı mı her güçlüğü yener, her kuvveti mağlûp eder; iman, cesaret ve fedakârlık sahasında öyle mü'cizeler getirir ki bütün insanlar izahundan âciz kalır, tıpkı daha önce Asr-ı Seadet'in hâdiselerini ve İslâm fetihlerini izahattan âciz kaldıkları gibi.